

معماری بومی مناطق گرم و خشک

مجموعه مقالات درسی دانشجویان کارشناسی ارشد معماری

دانشگاه آزاد اسلامی تهران مرکز

زیرنظر : دکتر حسین سلطان زاده

پدید آورندگان:

حسین سلطان زاده، محمد رمضانی خراسانی، نادیا قشلاقی، انسیه ولی، بهناز عسکری
تورزنی، اکرم باروتی شاهکوچکی، طاها درم بخش، گلناز السادات زاده، شروین تیموریان، سحر
ع کشاورزی، غزاله لطفعلی، مریم صبوری، آزاده داودی، پرمیدا امامی شهری، امید ولدی

عنوان و نام پدیدآور:	معماری بومی مناطق گرم و خشک: مجموعه مقالات درسی دانشجویان کارشناسی ارشد معماری دانشگاه آزاد اسلامی تهران مرکز/ پدیدآورندگان حسین سلطانزاده... [و دیگران]؛ زیر نظر حسین سلطانزاده.
مشخصات نشر:	تهران: چهار طاق، ۱۳۹۰.
مشخصات ظاهری:	۱۴۲ص: مصور، جدول: ۲۲ × ۲۹ س.م.
شابک:	۹۷۸-۹۶۴-۹۵۴۲۶-۹-۰ ریال: ۱۲۵۰۰۰
وضعیت فهرست نویسی:	فیپا
یادداشت:	پدیدآورندگان حسین سلطانزاده، محمد رمضانی خراسانی، نادیا قشلاقی...
موضوع:	معماری بومی -- ایران
شناسه افزوده:	سلطانزاده، حسین، ۱۳۳۵ -
شناسه افزوده:	دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی
رده بندی کنگره:	۱۳۹۰ ۶۴۴ م/NA۱۴۸۰
رده بندی دیویی:	۹۵۵/۷۲۰
شماره کتابشناسی ملی:	۲۶-۵۸۷۲

انتشارات چهار طاق

عنوان کتاب: معماری بومی مناطق گرم و خشک
 زیر نظر: دکتر حسین سلطانزاده
 ناشر: انتشارات چهار طاق
 صفحه آرا و ویراستار: اکرم باروتی شاهکوکچی
 طرح جلد: امید ولدی، انسیه ولی
 تایپ: تایپ پرینت
 چاپ: چاپ کهن
 سال انتشار: ۱۳۹۰
 نوبت چاپ: اول، ۱۳۹۰
 شمارگان: ۵۰۰ نسخه
 قیمت: ۱۲۵۰۰ تومان
 شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۹۵۴۲۶-۹-۰

• کلیه حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است •

مرکز پخش و فروش: تهران، خیابان انقلاب، خیابان ۱۲ فروردین، انتشارات پیام.

مقدمه

انواع فضاهای معماری تحت تاثیر عوامل بسیار متعددی شکل می گرفته اند که یکی از مهمترین آن ها، پدیده های محیطی و اقلیمی است. با توجه به اینکه این دسته از پدیده ها، در انواع فضاها، به ویژه در طراحی و ساخت فضاهای سکونتگاهی بسیار نقش داشته اند که بررسی آن ها می تواند هم در عرصه شناخت معماری ایرانی سودمند باشد و هم در زمینه یافتن راهکارهایی از تجربه های گذشته، برای استفاده امروز مورد استفاده قرار می گیرد.

در برنامه نوشته شده برای طرح معماری (۱) در مقطع کارشناسی ارشد، اشاره شده که لازم است یک موضوع یا مفهوم انتخاب شود و مبانی نظری آن تدوین گردد و سپس طراحی بر اساس آن انجام شود، به همین سبب بر اساس یک برنامه از پیش اندیشیده شده، چند موضوع برای انجام بررسی های اسنادی به دانشجویان طرح (۲) پیشنهاد شد که به سبب جنبه های اسنادی چندان مورد توجه آنان قرار نگرفت و به پیشنهاد دانشجویان، موضوعی با بررسی میدانی در زمینه معماری بومی ایران انتخاب شود. پس از بحث و مشورت، دانشجویان بررسی بر روی یک سکونتگاه قدیمی و بومی را انتخاب کردند و از آن محل بازدید به عمل آوردند و به بررسی معماری بومی آن محل پرداختند.

در شماری از سکونتگاه ها امکان استفاده از نقشه های موجود که توسط برخی نهاد های فرهنگی یا حرفه ای تهیه شده بودند، فراهم گردید و در مواردی که نقشه هایی از نهاد های فرهنگی و حرفه ای تهیه شده بود، برای ایجاد یک زبان و بیان مشترک، دوباره ترسیم شده اند و در زیرنویس نقشه ها به ماخذ اصلی تهیه نقشه نیز اشاره شده است.

هدف از انجام این تحقیق، افزون بر شناخت معماری سکونتگاه هایی که غالباً کمتر شناخته شده اند، توجه به چگونگی روش ها و راه حل های طراحی فضاهای معاصر با رویکرد معماری بومی نیز بوده است، ضمن آنکه دانشجویان محترم که غالباً سابقه چندان در انجام تحقیق نداشته اند، با انجام یک تحقیق محدود و چگونگی تدوین آن نیز آشنا می شوند و این فعالیت می تواند آنان را در انجام فعالیت های پژوهشی آینده، یاری رساند.

نکته بسیار ارزشمند و جالب توجه این است که این فعالیت فوق برنامه درسی به عنوان فعالیت پژوهشی در مراحل که به یک مقاله ساده تحقیقی منجر می شود، به صورت داوطلبانه توسط دانشجویان صورت می گیرد و در مواردی پیش آمده که دانشجویی که به دلیل اشتغال فراوان، امکان انجام تحقیق را تا مراحل پایانی آن نداشته، این کار را انجام نداده است. نکته مهم دیگر این است که دانشجویان تمایل داشتند که پژوهش خود را با بررسی میدانی بر روی

یک سکونتگاه کم شناخته شده، انجام دهند که ضمن تمرین فرآیند پژوهش و آشنایی با برخی از خصوصیات معماری بومی، نتایج حاصل از کار پژوهشی آنان بتواند برای جامعه حرفه ای و دانشجویی تا حدودی سودمند باشد و حاصل کار در دسترس جامعه علمی قرار گیرد.

تا کنون چهار جلد از این مجموعه مقاله ها منتشر شده است که سه جلد آن توسط دانشگاه آزاد اسلامی واحد قزوین و یک جلد آن توسط دانشگاه آزاد اسلامی واحد قزوین منتشر شده است و سه جلد دیگر آن (دو جلد در دانشگاه آزاد اسلامی تهران مرکز و یک جلد در دانشگاه آزاد اسلامی تهران مرکزی) در دست انتشار است و این مجموعه هشتمین شماره از مجموعه مقالات معماری به شمار می آید که به بررسی خصوصیات معماری مسکونی سکونتگاه های واقع در نواحی گرم و خشک اختصاص یافته است. در ضمن به سبب پاره ای از محدودیت ها و فرآیند طولانی اداری - پژوهشی برای انتشار چنین مجموعه هایی از سوی مراکز آموزشی، دانشجویان تصمیم گرفتند که خود نسبت به انتشار آن اقدام نمایند در خاتمه لازم است از زحمات همه دانشجویان برای کمک به یکدیگر جهت ساماندهی این پژوهش به ویژه سرکار خانم مهندس ارم طاروتی شاهکوچکی برای بررسی نهایی مقاله ها و جناب آقای مهندس امید ولدی و سرکار خانم مهندس انسبه ولی برای طراحی جلد سپاسگزاری نمایم.

دکتر حسین سلطان زاده

دانشیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی

معماری آران و بیدگل/محمد رضانی خراسانی.....	۱
معماری علی آباد/نادیا قشلاقی.....	۱۱
معماری ابیانه/انسیه ولی.....	۲۱
معماری نطنز/بهناز عسکری تورانی.....	۳۱
معماری زواره/اکرم باروتی شاه کوچکی.....	۴۳
معماری سکونتگاه قهقی/طاها درم بخش.....	۵۷
معماری نایین/گلناز السادات زاد.....	۶۹
معماری اردکان/شروین تیموریان.....	۸۳
معماری احمد آباد/سحر ع کشاورزی.....	۹۱
معماری میبد/غزاله لطفعلی.....	۱۰۱
معماری بومی سریزد/مریم صوری.....	۱۱۱
معماری تفت/آزاده داودی.....	۱۲۱
معماری مهریز/پارمیدا امامی شهری.....	۱۲۹